

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

לפני כב' השופט אילן דפדי, סגן נשיא

חאלד אבו-סוחן
ע"י עו"ד רון לוינטל

תובע

נגד

1. יאיר דידי
ע"י עו"ד בן קרפל

נתבעים

2. נטלי נתן צור
ע"י עו"ד שלומי וינברג

פסק דין

- 1
- 2 .1. לפני תביעה בגין פרסום לשון הרע לתשלום פיצויים בסך של 400,000 ₪.
- 3
- 4 .2. התובע מר חאלד אבו סוחן הוא בעלים של קיוסק המופעל מתוך משאית בעיר רמלה.
- 5
- 6 .3. הנתבע מר יאיר דידי הקים קבוצה בפייסבוק בשם "רמלה שלנו". בכתב התביעה תואר הנתבע
- 7 כמי שהתמודד בעבר לבחירות לראשות העירייה וכמי ששימש באותה עת כאופוזיציונר של
- 8 ראש העירייה דאז מר יואל לביא. במסגרת הקבוצה הועלו פרסומים בנושאים עירוניים
- 9 שונים.
- 10
- 11 .4. הנתבעת גב' נטלי נתן צור היא תושבת העיר רמלה.
- 12
- 13 .5. התביעה הוגשה בעקבות פרסום של הנתבעת בדף התלונות בעמוד הפייסבוק של ראש העירייה
- 14 דאז אשר מאוחר יותר הוצגה באמצעות "שיתוף" בקבוצת "רמלה שלנו". להלן תוכן
- 15 ההודעה: "שלום לך מר יואל לביא "ראש העיר" רמלה. אני תושבת חולון לשעבר שעברה
- 16 לעיר רמלה המנוהלת בידך. באחד מימי השבוע עברתי בקיוסק (בדיחה) ברחוב בן גוריון ...
- 17 קיוסק על משאית... נכנסתי לרכוש דבר מה... נחרדתי למשמע אוזניי כששמעתי את המוכר
- 18 אומר "חבל שלא נהרגו יותר חיילים" (מיותר לומר שהיה ערבי) אני מזועזעת מניהול
- 19 תפקידך כיושב ראש העיר ובטח שלא אקנה שם יותר. משאית??? יש לו רישיון עסק? הוא
- 20 משלם מיסים כמו כולם? מעניין... מצפה לטיפולך בהקדם! מיותר לציין שראש עיר אמור
- 21 לשמש דוגמה לתושבים ולשלול עסקים כאלו...".
- 22

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

6. הודעה זו שותפה כאמור בקבוצת "רמלה שלנו" תוך הוספת המילים: "לא יאומן".

טענות התובע הרלוונטיות בתמצית

7. התובע טען כי פרסום ההודעה על ידי הנתבעים מהווה פרסום לשון הרע כלפיו על בסיס גזעני עקב היותו ערבי. לדבריו, הנתבעת עוולה בלשון הרע שלוש פעמים: תחילה בפנייתה לראש העירייה שנשלחה באמצעות הודעת ווטסאפ כללית למנויים רבים ולראש העירייה עצמו. לאחר מכן, כשהפיצה והעבירה את הפרסום לנתבע ולאחר מכן, כשהעלתה אותו לפורום לעיני רבים ולא הסירה אותו גם לאחר הכחשת התובע.

8. לטענתו, מעולם לא אמר את הדברים שיוחסו לו ופרסומם, בסמוך לאירוע חטיפת שלושת הנערים על ידי חוליה של חמאס ובתקופה ביטחונית רגישה בה שררו ממילא יחסים מתוחים בין יהודים לערבים, הוביל לשלל תגובות המכפישות את שמו. לדבריו, הוא "זכה" ל-100 תגובות בקבוצת "רמלה שלנו", 535 "לייקים" ו-100 שיתופים ברשת החברתית. לפחות 100 אנשים נוספים פרסמו את המידע הזה בשרשרורים חדשים ברשת האינטרנט. הפרסום אף הוביל ליחס קשה כלפיו מצד לקוחות קבועים.

9. על פי התובע, בעקבות הפרסומים, שכללו גם קריאה לחרם צרכני עליו, סבל מפגיעה כלכלית שהתבטאה בירידה במכירות הקיוסק, שכן בעיר רמלה אין מלבדו עוד מוכר ערבי בקיוסק מסוג זה כך שציבור הנחשפים לפרסום יכול היה בנקל להבין במי מדובר.

10. לטענתו, במטרה להקטין את נזקו, הגיב לפרסום והכחיש את המיוחס לו, אך למרות תגובתו ועל אף שפנה אל הנתבע וביקש להסיר את הפרסומים נגדו, הפרסום נותר בדף הקבוצה "רמלה שלנו" נכון ליום הגשת התביעה. בכך, לטענתו, עוול כלפיו הנתבע בעוולת הרשלנות.

טענות הנתבעת הרלוונטיות בתמצית

11. מאחר שהנתבעת היא שהייתה מקור הפרסום נכון יהיה לפרט תחילה את טענותיה. לדבריה, לאחר ששמעה את המוכר בקיוסק אומר: "חבל שלא נהרגו יותר חיילים" חשה חובה לפנות לראש העירייה בדף התלונות שלו בפייסבוק כדי לשתפו בחווייה הקשה שחוותה. זאת, על מנת לברר את דעתו בנושא ולבקש את טיפולו המידי. היא סברה שהמדובר בתובע, אולם לא ציינה את שמו, אלא ציינה כי המדובר ב - "מוכר" שבקיוסק עובדה המשקפת את האמת. לדבריה, לא ידוע לה מי שימש אותה עת כמוכר, קרי התובע, בנו או מוכר אחר העובד בקיוסק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לטענתה, הפרסום מהווה תיאור אינפורמטיבי מתבקש בעל עניין ציבורי מהמעלה הראשונה
2 שעה שמדובר בהשתלחות מילולית חמורה נגד חיילי צה"ל. אשר לתהיותיה בקשר לרישיון
3 העסק ותשלום המסים, טענה כי מדובר בתהיות לגיטימיות, במיוחד כאשר בעת הקנייה
4 במקום לא הונפקה לה קבלה ולמיטב ידיעתה המקום פעל ללא רישיון ואף הייתה המלצה
5 לגרור את המשאית ששימשה כקיוסק מהמקום. הנתבעת אף טענה כי מסקנתה כי לא תקנה
6 יותר במקום לגיטימית ומתחייבת לאור הדברים ששמעה ואין בה כדי להוות קריאה לחרם
7 צרכני. לאור כל זאת, הרי שאין בדבריה לשון הרע. הנתבעת טענה כי אף על פי כן ולפנים
8 משורת הדין, מחקה את ההודעה מהפייסבוק תוך זמן קצר.
9
- 10 12. לטענת הנתבעת, בכל מקרה, עומדות לה ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע. לדבריה,
11 הדברים שנכתבו על ידה הם דברי אמת שיש בהם עניין ציבורי המוגנים בסעיף 14 לחוק.
12 בנוסף, הדברים נכתבו לצורך הגנה על עניין אישי אשר של חיילי צה"ל והקונים
13 הפוטנציאליים של הקיוסק המוגנים בסעיף 15(3) לחוק וכתלונה על המוכר שיועדה לראש
14 העיריה שהינו רשות המוסמכת לקבל תלונות מסוג זה המוגנת בסעיף 15(8) לחוק. על פי
15 הנתבעת אמירותיה בדבר רישיון העסק, תשלום המיסים ומסקנתה כי לא תקנה שם יותר
16 מהווים הבעת דעה המוגנת בסעיף 15(4) לחוק. לטענת הנתבעת, חלה על הדברים גם הגנת
17 סעיף 15(1) לחוק משום שהם פורסמו על ידה בתום לב כשלא ידעה על קיום הנפגע לאחר
18 שסברה כי המדובר ב"מוכר".
19
- 20 13. הנתבעת הכחישה את שני הפרסומים הנוספים שיוחסו לה על ידי התובע: משלוח הודעת
21 ווטסאפ כללית למנויים רבים ולראש העירייה והעברת הפרסום לנתבע.
22
- 23 **טענות הנתבע הרלוונטיות בתמצית**
- 24
- 25 14. הנתבע טען כי פעל בתום לב כאשר ביקש להביא לידיעת הציבור כי קיים חשש שראש העירייה
26 דאז אינו מקפיד על אכיפת החוק ומאפשר הפעלת עסק ללא רישיון. לדבריו, מדובר בהבעת
27 דעה לגיטימית על תפקודו של ראש העירייה והוא פעל כדי לשמור על אינטרס הציבור באכיפת
28 החוק. לטענתו, אין הוא אחראי לתגובות לפרסום של הנתבעת או לפלטפורמה של רשת
29 פייסבוק.
30
- 31 15. לטענת הנתבע, על פי ידיעתו, הדברים שפורסמו נכונים. מה גם שבדברי הנתבעת הועלו רק
32 שאלות אשר דורשות בדיקה. לא נאמר כי התובע מעלים מיסים או חסר רישיון עסק ואין כל
33 פסול בהעלאת חוות דעת של קונה באשר לעסק כלשהו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

1
2 16. לדברי הנתבע, לא לחינם נמנע התובע מהצגת ספרי עסקו, שכן ידוע לו כי לא הייתה ירידה
3 במכירות הקיוסק.

4
5 17. הנתבע הוסיף כי הסיר את הפרסום מייד לאחר ששמע מאחרים על טענת התובע כי נפגע אך
6 מעולם לא קיבל לידי את מכתב ההתראה שצורף לכתב התביעה או פנייה אחרת מהתובע.

כללי

7
8
9
10 18. הצדדים הגישו תצהירי עדות ראשית. מטעם התובע הוגשו תצהירו ותצהיר של קרוב
11 משפחתו. מטעם הנתבע הוגשו תצהירו ותצהירה של אחותו, הגב' תמר בובליל ומטעם
12 הנתבעת הוגש תצהירה. לבקשתה של הנתבעת זומן לעדות רב סמל בכיר גבעון טלאור
13 האחראי על נושא רישוי עסקים. בשני דיוני ההוכחות שהתקיימו בתיק נחקרו העדים ובעלי
14 הדין.

דיון והכרעה

15
16
17
18 19. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות ובחומר הראיות, שמעתי את העדויות ועיינתי בסיכומי
19 הצדדים, החלטתי לקבל את התביעה חלקית.

20
21 20. כבר בפתח הדברים אציין כי עובדותיו של תיק זה מלמדות עד כמה יש להיזהר בפרסום
22 דברים ללא כל בדיקה טרם פרסומם. במיוחד הדברים אמורים בעידן זה בו בלחיצת כפתור
23 ניתן להביא מידע לאנשים רבים תוך פרק זמן קצר ביותר. פסק הדין מהווה הזדמנות להוקיע
24 את התופעה בה נעשה פרסום חסר אחריות אשר יש בו משום עשיית משפט שדה מבלי שייערך
25 בירור עובדתי מספיק. אין מקום להגן על התנהלות כזו בשם חופש הביטוי.

26
27 21. טרם אפרט נימוקיי, אציין כי לא היה מקום בכתב התביעה כמו גם בסיכומי התובע להציג
28 את הנתבעים כמונעים משיקולים גזעניים.

29
30 22. על פי גירסת הנתבעת, באחד מהימים בתקופה בה התנהל מבצע "צוק איתן" ניגשה לקיוסק
31 של התובע במטרה לרכוש גלידות ובזמן שבחנה את המוצרים במקרר, שמעה את המוכר אומר
32 את האמירה הנ"ל (סעיפים 8-9 לתצהיר עדותה הראשית). לדבריה, המקרה אירע ביום בו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 נהרגו 13 חיילי צה"ל ומייד כששמעה את הדברים, סגרה את המקרר ועזבה את המקום
2 המומה ונסערת (ראו סעיפים 11-12 לתצהירה ועדותה בעמוד 68 לפרוטוקול שורות 6-7).
3
4 23. במהלך עדותה בחקירה נגדית, ועל אף שאלות חוזרות ונשנות שהופנו אליה על ידי בא כוח
5 התובע שניסה להראות כי לא יכולה הייתה לשמוע את הדברים שטענה כי שמעה, דבקה
6 הנתבעת בגרסתה (ראו עמודים 71-72 לפרוטוקול). הנתבעת הציגה לכל אורך הדרך, מהגשת
7 כתב ההגנה דרך הגשת תצהירה וכלה בעדותה בחקירה נגדית, גירסה סדורה, עקבית
8 ואותנטית להתרחשות שבמהלכה, כנטען על ידה, שמעה את המוכר אומר: "חבל שלא נהרגו
9 יותר חיילים".
10
11 24. התרשמתי מעדותה כי אכן שמעה במועד הנטען את מי ששימש כמוכר באותה עת אומר את
12 הדברים. יש לציין כי לנתבעת לא הייתה היכרות אישית מוקדמת עם התובע ו/או מי מבני
13 משפחתו ו/או מי מעובדי הקיוסק ולכאורה לא היה לה כל אינטרס לפגוע בתובע ובבני
14 משפחתו ולהציג דברים לא נכונים. בעדותה הבהירה הנתבעת כי לא התובע הוא שאמר את
15 הדברים. אם הנתבעת בדתה את הדברים מתוך כוונה לפגוע בתובע אזי יכולה הייתה לכאורה
16 לטעון כי התובע הוא שאמר את הדברים. מאחר שהתובע הוא שהגיש נגדה את התביעה היה
17 לכאורה הרבה יותר "נוח" וכדאי מבחינת הנתבעת להצביע עליו. העובדה שבעדותה זיהתה
18 הנתבעת קרוב משפחה של התובע כמי שאמר את הדברים, מחזקת את אמינות גרסתה (אציין
19 שנמנעתי במכוון מלציין את שמו את של אותו קרוב משפחה, כיוון שזה לא היה בעל דין בתיק
20 ולא מצאתי כי יש רלוונטיות לזהותו).
21
22 25. זאת ועוד, כפי שיפורט בהרחבה בהמשך, במסגרת דיון ההוכחות אף התברר כי במועד
23 הרלוונטי עסקו של התובע פעל ללא רישיון וכי לנתבעת היה יסוד סביר להניח כי התובע אינו
24 משלם מיסים. בנסיבות אלה, התהיות שהעלתה בהודעה שפרסמה היו לגיטימיות ומכאן שלא
25 היה מקום לטענות התובע בדבר המניעים הגזעניים בפרסום נושא התביעה.
26
27 **הנתבעת אינה זכאית להגנת "אמת דיברתי" בקשר עם האמירה הפוגענית נגד חיילי צה"ל**
28
29 26. סעיף 14 לחוק מעניק הגנה לנתבע מקום בו הוכח "שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום
30 עניין ציבורי". מדובר בשני תנאים מצטברים.
31
32 27. אין מחלוקת בין הצדדים כי התובע לא אמר את הדברים שיוחסו למוכר. הנתבעת העידה על
33 כך מפורשות (ראו עמוד 70 לפרוטוקול שורה 23 ועמוד 72 לפרוטוקול שורות 9-10).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 28. יש לציין כי קורא סביר של ההודעה אותה פרסמה הנתבעת מבין מתוכנה כי "המוכר" המוזכר
- 3 בה הוא התובע אשר לגביו שאלה הנתבעת האם יש לו רישיון עסק והאם הוא משלם מיסים.
- 4
- 5 29. זאת ועוד, התובע העיד בתצהירו כי הוא היחיד בעיר רמלה שיש לו פיצוציה על גבי משאית
- 6 וכי אין עוד מוכר ערבי על משאית (סעיף 34 לתצהיר). אף אחותו של הנתבע, הגב' תמר בובליל
- 7 העידה בחקירתה הנגדית כי "אין קיוסק אחר על משאית. תגיז לכולם משאית, הם יודעים
- 8 שזה של חאלד" (עמוד 48 לפרוטוקול שורה 4). גם הנתבעת עצמה העידה בחקירתה הנגדית
- 9 כי לא הכירה קיוסק אחר על משאית (עמוד 74 לפרוטוקול שורות 7-8). יתרה מכך, מתגובות
- 10 הגולשים לפרסום בקבוצת "רמלה שלנו" עולה כי היה ברור לכל המגיבים כי התובע הוא
- 11 המוכר לו מיוחסים הדברים. מכאן, שבנסיבות המקרה דנן, אף שהתובע אינו מוזכר בשמו,
- 12 האנשים שנחשפו לפרסום זיהו את התובע כמי שאמר את הדברים.
- 13
- 14 30. "המבחן שעל פיו ייקבע האם ייחס הפרסום מעשים פסולים למי שטוען כי הוא הנפגע הוא
- 15 המבחן האובייקטיבי, ובעניין זה יישם בית-המשפט את הכללים הרגילים בנוגע לפרשנות
- 16 הפרסום. לעתים "האדם הסביר" עשוי להבין שהפרסום מתייחס למי שטוען כי הוא הנפגע,
- 17 גם אם אותו אדם אינו מוזכר בפרסום בשמו המפורש וגם אם שמו של אותו אדם מופיע
- 18 בפרסום בצורה משובשת או חלקית. בעניין אחד אף נפסק, כי הצלחת התביעה אינה מותנית
- 19 בכך שהאדם הסביר יהיה בטוח כי הפרסום מתייחס לתובע, שכן מסעיף 1 לחוק ניתן ללמוד,
- 20 כי לצורך קיום החבות על פי החוק די בכך שהפרסום "עלול" להתפרש כמתייחס אל התובע.
- 21 מסעיף 3 לחוק איסור לשון הרע עולה, כי כאשר שמו של האדם אינו מוזכר מפורשות
- 22 בפרסום או שהוא אינו מוזכר מפורשות כמי שלשון הרע מתייחסת אליו, התייחסותה של
- 23 לשון הרע לאדם הטוען שנפגע ממנה יכולה להשתמע מהפרסום, מנסיבות חיצוניות או
- 24 משילובם של השניים" (אורי שנהר, דיני לשון הרע (תשנ"ז) עמ' 123-124). דברים אלה אומצו
- 25 בפסיקת הערכאות השונות ונקבע לא פעם כי "האדם הסביר" יכול לפרש שהפרסום מתייחס
- 26 למי שטוען כי נפגע ממנו אף אם אותו אדם לא מוזכר בפרסום בשמו המפורש (ע"פ (ת"א)
- 27 2025/92 אבן ואח' נ' רוטר ואח', פ"מ תשנ"ד (1) 309, 311).
- 28
- 29 31. מאחר שפניית הנתבעת פורסמה בכתב בדף התלונות בעמוד הפייסבוק של ראש העירייה הרי
- 30 שהיא עונה לדרישות סעיף 2 לחוק איסור לשון הרע לפיו מדובר בפרסום בכתב העשוי היה
- 31 להגיע לאדם זולת הנפגע.
- 32

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

1 32. אין ספק בעיניי כי תוכן ההודעה, ככל שניתן ליחס אותו לתובע, יש בו כדי להשפילו בעיני
2 הבריות, לעשותו מטרה לשנאה ולבוז מצדם ולפגוע בעסקו ובמשלח ידו. לפיכך, הדברים
3 מהווים לשון הרע כהגדרתם בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע. התגובות להן "זכה" התובע
4 מלמדות כי אכן כך היו פני הדברים.

5
6 33. יש להניח שאם לפני הפרסום הייתה הנתבעת עורכת בירור עם התובע ומעמתת אותו עם
7 הדברים, היא הייתה מגלה כי לא התובע הוא שאמר אותם. ככל שהיה נערך בירור כזה
8 והנתבעת עדיין הייתה עומדת על רצונה לפרסם את הדברים, סביר להניח כי אלה היו מוצגים
9 באופן אחר, מדויק יותר. הנתבעת לא עשתה כן.

10
11 34. לסיכום, הנתבעת חטאה בפרסום לשון הרע על התובע באופן בו הציבור שנחשף לפרסום הבין
12 כי התובע אמר דברים שלא נאמרו על ידו. מאחר שהנתבעת לא פעלה כדי לברר את העניין
13 ומיהרה לפרסם את הדברים, הרי שאין מקום לכך שביחס לתובע תיהנה מהגנת "אמת
14 דיברתי" הקבועה בסעיף 14 לחוק.

15
16 **הנתבעת אינה זכאית להגנות על פי סעיף 15 לחוק בקשר עם האמירה הפוגענית נגד חיילי צה"ל**

17
18 35. בסעיף 15 לחוק נקבע כי "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם
19 הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:..." קרי על מנת ליהנות
20 מההגנות סעיף 15 על הפרסום להיעשות בתום לב.

21
22 36. סעיף 16 (ב) לחוק דן בנסיבות שבהתקיימותן, חזקה שהפרסום נעשה שלא בתום לב. בין
23 היתר קובע סעיף זה כי חזקה על הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם "הדבר
24 שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא
25 אם לא" (סעיף 16(ב)(2) לחוק).

26
27 37. "פרסום יכול להיעשות שלא בתום לב גם כאשר המפרסם האמין בכנות באמיתות
28 הפרסום... הימנעות מנקיטת אמצעים סבירים מצד הנתבע כדי להיווכח מראש אם הפרסום
29 הוא אמיתי, מהווה אינדיקציה לחוסר תום לבו של הנתבע, ומקיים את החזקה כי עשה את
30 הפרסום בחוסר תום לב" (ראו פסק דינה של כב' השופטת מארק הורנצ'יק בתא(ת"א)
31 75105/04 ישראלי עו"ד, עו"ד נ' יסעור יונתן (פורסם בנבו)). במילים אחרות כאשר אדם פועל
32 ברשלנות ובפזיזות ודואג לפרסם עניין כה רגיש בתפוצה רחבה כשהפרסום חשוף לעיני כל,
33 מבלי לערוך בירור מתאים קודם לכן, חזקה כי עשה את הפרסום בחוסר תום לב. מאחר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 שכאמור הנתבעת נמנעה מביצוע בירור מקדים עם התובע טרם הפרסום הרי שבכך קמה
2 החזקה האמורה. חזקה זו לא נסתרה ומכאן שאין תחולה להגנות מכוח סעיף 15.
3
- 4 38. למעלה מהצורך, אף אם הייתי קובע כי מדובר בפרסום שנעשה בתום לב, בנסיבות המקרה
5 דנן אין מקום להחיל את ההגנות אליהן הפנתה הנתבעת.
6
- 7 39. הנתבעת נשענה על הגנת סעיף 15(1) לחוק לפיו נתבע זכאי להגנה אם "הוא לא ידע ולא היה
8 חייב לדעת על קיום הנפגע, או על הנסיבות שמהן משתמעת לשון הרע או התייחסותה
9 לנפגע..." איני מקבל טענה זו. אם הנתבעת הייתה עושה את המינימום הנדרש ועורכת בירור
10 מתאים טרם הפרסום, הייתה מגלה כי לא התובע הוא שפרסם את הדברים אלא קרוב
11 משפחתו אותו זיהתה כאמור מאוחר יותר. מכאן שאין לראותה כמי שלא ידעה או לא הייתה
12 חייבת לדעת על קיום הנפגע.
13
- 14 40. הנתבעת נסמכה בטיעוניה גם על הגנת סעיף 15(8) לחוק לפיו "הפרסום היה בהגשת תלונה
15 על הנפגע בעניין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או
16 תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בעניין המשמש נושא
17 התלונה; ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר
18 הגשתה או של תכנה".
19
- 20 להגנה זו היה מקום לו פנייתה של הנתבעת הייתה נעשית ישירות אל ראש העירייה או
21 באמצעות מי מעובדי לשכתו או עוזריו. אולם לא כך פעלה הנתבעת. הנתבעת העידה
22 בתצהירה במפורש כי הפרסום נעשה על ידה מתוך מטרה ליידע את הקונים הפוטנציאלים על
23 התנהלות המוכר בקיוסק (ראו סעיף 27.7.3). בחקירתה הנגדית אף העידה: "ידעתי שיראו
24 את זה מכיוון שגם אני ראיתי תלונות של אנשים אחרים באותו הדף" (עמוד 68 לפרוטוקול
25 שורה 10). מכאן שאין מקום להעניק לנתבעת את ההגנה אותה היא מבקשת, שכן בדרך
26 הפנייה שבחרה, חשפה את הציבור הרחב לפרסום לא נכון ביחס לתובע. אופן פעולתה מדגיש
27 את הקושי בהתנהלותה, שכן פעלה בפזיזות מבלי לברר את הדברים טרם פרסומם ובכך
28 חטאה.
29
- 30 41. הנתבעת גם נשענה על הגנה מכוח סעיף 15(3) לחוק לפיו קיימת הגנה בנסיבות בהן "הפרסום
31 נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה
32 הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר". אין המדובר בעניין אישי של

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

1 הנתבעת ואין המדובר בעניין אישי של מי שהופנה אליו הפרסום או של אדם אחר בו הוא
2 מעוניין. הפרשנות שנקטה הנתבעת למונח עניין אישי רחבה מדי .

3
4 42. סוף דבר, אני קובע כי הנתבעת אינה זכאית להגנה בגין הפרסום בכל הקשור לייחוס האמירה
5 הקשה כלפי חיילי צה"ל לתובע. הנתבעת פרסמה לשון הרע על התובע ויש מקום לחיובה
6 בתשלום פיצוי בגין כך.

הנתבע פרסם לשון הרע על התובע

7
8
9
10 43. בסיכומיו טען הנתבע כי הוא נשען על הגנות הנתבעת וככל שיתקבלו אלה יחולו גם עליו.
11 משקבעתי כי הנתבעת פרסמה לשון הרע על התובע, הרי שיש להחיל כלל דומה גם על הנתבע.

12
13 44. כאן המקום לציין כי מכתב ההגנה ברור היה כי הפרסום בדף הפייסבוק "רמלה שלנו" נעשה
14 על ידי הנתבע. רק בשלב הגשת הראיות ומבלי שתוקן כתב ההגנה מטעם הנתבע, נטען
15 לראשונה כי השיתוף של ההודעה נעשה על ידי אחותו. טענה זו מהווה הרחבת חזית שאין
16 מקום לקבלה.

17
18 45. זאת ועוד, אין מקום להסיר מהנתבע את האחריות לפעולת אחותו. הנתבע הודה בכתב הגנתו
19 כי הוא זה שהקים את קבוצת הפייסבוק וכי הפרסומים נעשו לצורך שיפור העיר בהיותו
20 אופוזיציה לראש העירייה (ראו סעיף 14). יתרה מכך, כפי שהתברר מתצהירו כמו גם
21 מתצהירה של אחותו, הנתבע שימש כמנהל דף הפייסבוק וכל פרסום שנעשה על ידי אחותו
22 נעשה בידיעתו ובאישורו (ראו סעיף 9 לתצהיר הנתבע וסעיף 6 לתצהיר אחותו).

23
24 46. על פי הנתבע, ידיעותיו בנושא פייסבוק דלות (סעיף 7 לתצהירו), כך שאת כל הפעולות
25 הקשורות בהפעלת האתר והפרסומים בו ביצעה עבורו אחותו. כך העיד בחקירתו הנגדית:
26 **"אני חלש באינטרנט ובפייסבוק. אני משתמש בזה לפרסום ויש אנשים שעושים את זה**
27 **עבורי"** (עמוד 39 לפרוטוקול שורה 8) ובהמשך: **"כשאני כותב משהו בדף הזה, או אחותי**
28 **כותבת, יותר נכון, אני לא כותב שם בכלל"** (עמוד 47 לפרוטוקול שורה 1). לסיכום, במקרה
29 דנן, יש לראות פרסום שנעשה על ידי אחות הנתבע כפרסום שנעשה על ידו, באישורו ובידיעתו
30 לצורך קידום מטרותיו.

31
32 47. הן הנתבע והן אחותו לא ערכו בדיקה עם התובע ואף לא עם הנתבעת טרם ביצוע הפרסום
33 בדף "רמלה שלנו" (ראו עדות הנתבע בעמוד 40 לפרוטוקול שורות 5-8 ועדות אחותו בעמוד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 51 לפרוטוקול שורה 6 עד עמוד 52 שורה 12). הנחת המוצא שלהם הייתה שאם הנתבעת
2 פרסמה את הדברים אז כנראה זה נכון. אין די בכך. בנסיבות אלה הנתבע אינו יכול ליהנות
3 מהגנת סעיף 15 לחוק מאותם נימוקים שפורטו ביחס לנתבעת כאמור לעיל.
4
5 48. יש לציין שבשיתוף שבוצע במסגרת "רמלה שלנו" הוספו המילים "לא יאומן". בשתי מילים
6 אלה יש כדי ליצור האדרה של תוכן ההודעה והן נועדו להסב את תשומת הלב של הקוראים
7 להודעה.
8
9 49. גם לולא תוספת המילים "לא יאומן" אני סבור כי יש לראות בשיתוף שביצע הנתבע משום
10 פרסום לשון הרע. פעולת השיתוף מפיצה את הפרסום הפוגעני וחושפת קהל משתמשים נוסף
11 אשר קודם לכן לא ידע עליו. לכן, מצופה מהמשתמש ברשת הפייסבוק לגלות אחריות למעשיו
12 וראוי כי בטרם ילחץ על כפתור השיתוף יבחן היטב את משמעות פעולתו.
13
14 50. לאור כל זאת אני קובע כי הפרסום שביצע הנתבע מהווה לשון הרע המזכה את התובע בפיצוי
15 על פי החוק.
16
17 **לעסקו של התובע לא היה רישיון**
18
19 51. מהעדויות וחומר הראיות שוכנעתי כי במועדים הרלוונטיים לתובע לא היה רישיון עסק בר
20 תוקף.
21
22 52. כפי שעלה מעדותו של רב סמל בכיר טלאור, עד לסוף שנת 2013, בכדי להוציא רישיון לניהול
23 עסק מסוג זה, היה צורך לקבל תחילה את אישור המשטרה ולאחר מכן את אישור העירייה
24 שניתן לאחר קבלת המלצת משטרת ישראל, משרד הבריאות וכיבוי אש (ראו עדותו בעמ' 55
25 לפרוטוקול שורה 28 עד עמוד 56 שורה 3 לגבי תהליך קבלת האישור, ועדותו בעמוד 61 שורות
26 12-16 לגבי העדר הצורך באישור המשטרה החל מסוף שנת 2013).
27
28 53. בין השנים 2007-2013 לא ניתן אישור המשטרה לצורך קבלת רישיון עסק לעסקו של התובע
29 (ראו עמוד 56 לפרוטוקול שורה 11 עד עמוד 57 שורה 6 ומוצגים 2/2 – 8/2 הכוללים פניות
30 בכתב לקבלת אישור המשטרה להפעלת העסק ומכתבי סירוב מצד המשטרה כמו גם
31 התכתבויות פנים משטרתיות מהן עולה כי העסק פעל ללא רישיון). כל זאת, בניגוד לעדותו
32 של התובע כי במשך 12 שנה היה במקום רישיון עסק כדין (עמוד 10 לפרוטוקול שורות 16-
33 21).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 54. זאת ועוד, חרף העובדה שעניין זה של רישיון עסק היה מהותי ועל אף שהתובע התבקש לכך
- 3 מספר פעמים, לא הוצג רישיון העסק במועדים הרלוונטים לתביעה. מדובר במסמך מהותי
- 4 ביותר אשר אמור להיות ברשותו של התובע. בוודאי במועד בו הוגשה התביעה, חודשים
- 5 ספורים לאחר האירוע.
- 6
- 7 55. הדברים מקבלים משנה תוקף מקום בו לתצהיר עדותו הראשית של התובע צורף כנספח 1
- 8 רישיון לניהול עסק לתקופה שמיום 25.11.2014 עד ליום 31.12.2015. דהיינו, התובע היה
- 9 מודע לצורך בצירוף אסמכתא מתאימה לטענותיו ואף צירף לתצהירו רישיון עסק אך לתקופה
- 10 המאוחרת למועד הרלוונטי להתרחשות האירועים (מאי – יולי 2014).
- 11
- 12 56. התובע אף נשאל על כך בחקירתו הנגדית: "ש. למה לא צירפת את הרישיון עסק של שנת
- 13 2014 לתצהירך? ת. לא יודע. אני חושב שיש לנו אותו כאן. ש. הוא נמצא פה? ת. אני מאמין
- 14 שיש" (עמוד 10 לפרוטוקול שורות 24-27) ובהמשך: "ש. בשנת 2014 כשאתה טוען שהיה
- 15 פרסום נגדך ועל זה תבעת 400,000 ₪, אתה טוען שהיה רישיון עסק תקף, נכון? ת. כן, אני
- 16 מאמין שכן. ש. מה זאת אומרת מאמין, אתה יודע שכן או מעריך שכן? ת. היה רישיון עסק.
- 17 ש. איך אתה יודע? ת. שלחו את הרישיון. ש. למי שלחו את הרישיון? ת. עכשיו אין לי
- 18 אותו ביד כדי שאוכל להגיד לך. ש. אני רוצה להבין משהו. למה כשהכנת את התצהיר שלך,
- 19 לא חיפשת את הרישיון עסק של 2014 וצירפת לתצהירך? ת. לא עניין אותי הדבר הזה. ש.
- 20 במאי 2014 העסק שלך עמד בתנאי המשטרה? ת. לא מעניין. ש. ואם בכל אופן אומר לך
- 21 שזה מעניין אותי? ת. זה יכול לעניין אותך. אותי זה לא מעניין. ש. אתה רוצה לענות לי?
- 22 ת. לא" (עמוד 14 לפרוטוקול שורות 15-32). תשובותיו של התובע היו מתחמקות ולא נתנו
- 23 מענה לדבר המצוי בלב העניין.
- 24
- 25 57. כלל ידוע הוא "שמעמידים בעל – דין בחזקתו, שלא ימנע מבית המשפט ראיה, שהיא
- 26 לטובתו, ואם נמנע מהבאת ראיה רלבנטית שהיא בהישג ידו, ואין לו לכך הסבר סביר, ניתן
- 27 להסיק, שאילו הובאה הראיה, הייתה פועלת נגדו. כלל זה מקובל ומושרש הן במשפטים
- 28 אזרחיים והן במשפטים פליליים, וככל שהראיה יותר משמעותית, כן רשאי בית המשפט
- 29 להסיק מאי – הצגתה מסקנות מכריעות יותר וקיצוניות יותר נגד מי שנמנע מהצגתה" (ראו:
- 30 ע"א 548/78 פלונית נ' פלוני, פ"ד לה(1) 736). "הימנעות צד מהבאת ראיה או מהעדת עד כמה
- 31 כראיה נסיבתית העשויה להקים לחובתו של אותו צד חזקה עובדתית כי אילו הובאה אותה
- 32 ראיה, היה בה כדי לפגוע בגירסתו [ראו י' קדמי על הראיות (כרך ג), בעמ' 1391]. על כן,
- 33 כאשר המשיבים מודים כי יש בחזקתם ראיה מכרעת בשאלה שנדונה בערעור, ואינם
- 34 מציגים אותה בלי לספק לכך כל הסבר, עובר נטל הראיה מהמערערת למשיבים להוכיח כי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

1 המערערת התפטרה מעבודתה (ע"ע (ארצי) 380/09 סוזי וסילבסקי נ' ריביירה ייצור ושיווק

2 רהיטים בע"מ (פורסם בנבו)).

3

4 58. הימנעותו של התובע מלהציג בפני בית המשפט ראייה כה מהותית בדמות רישיון העסק

5 לתקופה הרלוונטית, שעה שטען פעם אחר פעם כי לעסקו יש רישיון מובילה למסקנה כי

6 מסמך זה לא קיים וכי העסק פעל ללא רישיון באותה עת. מכאן שהדברים שנכתבו על ידי

7 הנתבעת בעניין זה התבררו כאמת. אין עוררין כי קיים עניין ציבורי ביידוע הציבור והעירייה

8 כי העסק פועל ללא רישיון.

אי תשלום מיסים כחוק

9

10

11

12 59. שוכנעתי כי לנתבעת היה יסוד סביר להניח כי התובע אינו משלם מיסים כחוק. הנתבעת

13 העידה כי חשדה בדבר העלמת מס מצד התובע בהתבסס על חווייתה האישית בה הגיעה

14 לרכוש מוצרים בקיוסק של התובע ולא הונפקה לה קבלה (ראו סעיף 24 לתצהיר עדותה

15 הראשית).

16

17 60. עדות זו של הנתבעת בדבר אי תשלום מיסים קיבלה חיזוק מעדותו של התובע. בתשובה

18 לשאלה מס' 13 בשאלון שנשלח לתובע על ידי הנתבעת, נשאל התובע האם אי פעם נתן שירות

19 מבלי להנפיק קבלה. התובע השיב: "לא רלוונטי לנסיבות המקרה". כשנדרש התובע במהלך

20 חקירתו הנגדית לפשר תשובתו במענה לשאלון על ידי בית המשפט עצמו, השיב: "כשבית

21 המשפט אומר לי שאני לא משיב לשאלה למה כתבתי בתשובה לשאלון שזה לא רלוונטי,

22 אני אומר שאני לא יודע למה ענית כך" (עמוד 26 לפרוטוקול שורות 27-28).

23

24 61. התובע בעדותו פירט את אופן התנהלותו בקיוסק כדלקמן: "אני מסביר שזה רכב שהדברים

25 נמצאים מצד שמאל וכשבא אליי ילד וקונה משהו, אני לא יכול ללכת באותו רגע להדפיס כי

26 זה אוטו. יש מדרגות שיורדות למטה. או שאני מדפיס את הקבלה או שהבן שלי מדפיס את

27 הקבלה ואם אני ליד המכונה אני מדפיס. אם אני לא ליד המכונה אז אחרי שהילד שקנה

28 ממני משהו הולך אני מדפיס" (עמוד 26 לפרוטוקול שורות 23-26). מתיאור זה עולה כי

29 פעמים רבות לא נמסרת ללקוח במעמד הקנייה קבלה.

30

31 62. זאת ועוד, באפשרות התובע היה להציג אישור מאת יועץ המס או רואה חשבון כי הוא מנהל

32 ספרים כחוק ועל פי הוראות מס הכנסה. אפילו עניין בסיסי של המצאת אישור שניתן לקבלו

33 בקלות לא נעשה על ידו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

1

2 63. יש לציין כי הנתבעת בפרסומיה לא קבעה כי אכן כך הם פני הדברים אלא הדברים נוסחו
3 כשאלה, תהייה האם כך הם פני הדברים: "יש לו רישיון עסק? הוא משלם מיסים כמו
4 כולם? מעניין...".

5

6 64. לסיכום, בנסיבות אלה ולאור אופן ניסוח הדברים, אני סבור שהנתבעת זכאית ליהנות
7 מההגנה הקבועה בסעיף 14 לחוק. משכך, יש להחיל הגנה זו גם על הנתבע ולדחות טענות
8 התובע בעניין זה.

9

"ובטח שלא אקנה שם יותר"

10

11
12 65. התובע טען כי הדברים "ובטח שלא אקנה שם יותר" מהווים קריאה לחרם צרכני על עסקו
13 ולפיכך יש בהם משום פרסום לשון הרע. איני מקבל טענה זו.

14

15 66. מאחר ששוכנעתי כי הנתבעת אכן שמעה את המוכר בעסקו של התובע אומר את הדברים, יש
16 לראות באמירה זו של הנתבעת מסקנה אישית לא לשוב ולקנות בקיוסק של התובע. איני
17 מוצא בדברים אלה קריאה לציבור שלא לקנות עוד במקום, אלא הבעת דעה אישית
18 לגיטימית.

19

לא הוכחו פרסומים נוספים בוטסאפ

20

21
22 67. טענת התובע לגבי פרסומים נוספים שבוצעו על ידי הנתבעת בהודעת ווטסאפ כללית למנויים
23 רבים ולראש העירייה עצמו ובהעברת הפרסום לנתבע, אשר כאמור הוכחה על ידי הנתבעת,
24 זנחה על ידי התובע בסיכומיו תוך שהוא בחר להסתפק בהתייחסות לפרסום בפייסבוק.
25 התובע עצמו העיד בחקירתו הנגדית כי לא נשלחה הודעה לווטסאפ אלא לפייסבוק (עמ' 17
26 לפרוטוקול שורה 10). לאור כל זאת, אני דוחה את הטענות לגבי פרסומים נוספים אלה.

27

השיקולים בקביעת גובה הפיצוי

28

29
30 68. התובע דרש פיצוי בסך של 400,000 ₪ בגין 3 פרסומים שביצעה הנתבעת ובגין הפרסום שבוצע
31 על ידי הנתבע. לטענתו, הפרסום עצמו כלל 4 רכיבים פוגעניים: ייחוס האמירה כלפי חיילי
32 צה"ל לתובע, האמירה כי אין לתובע רישיון עסק, האמירה כי אינו משלם מיסים והקריאה
33 לחרם צרכני על עסקו. כאמור, דחיתי את טענותיו של התובע בקשר למרבית הרכיבים אותם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

- 1 מנה וקבעתי כי יש לחייב את הנתבעים בתשלום פיצוי לתובע אך בגין הדברים שיוחסו לו
2 אשר אין מחלוקת כי לא נאמרו על ידו.
3
- 4 69. במסגרת ההליך לא הוצגו על ידי התובע כל נתונים כספיים אשר מהם יכול בית המשפט לערוך
5 תחשיב כלשהו לגבי גובה הנזק שנגרם לו ולעסקו.
6
- 7 70. בקביעת גובה הפיצוי יש להתחשב במצב אליו נקלע התובע בעקבות הפרסום בו יוחסו לו
8 דברים אותם מעולם לא אמר ואשר נעשה בתקופה רגישה ביותר. יתרה מכך, אף שדחיתי את
9 טענותיו של התובע בגין הדברים הנוספים שנכללו בפרסום, הרי שפרסומם בצוותא עם
10 האמירה כלפי חייל צה"ל, אשר כאמור לא נאמרה על ידו, העצימו את הפגיעה בו ותרמו
11 לתגובות הקשות כלפיו. יש להתחשב גם בתפוצה הרחבה של הפרסום. על סכום הפיצוי גם
12 לבטא את מורת הרוח מהפרסום חסר האחריות שבוצע על ידי הנתבעים.
13
- 14 71. מנגד יש להתחשב בכך שהנתבעת אכן שמעה את המוכר הפועל בעסקו של התובע אומר את
15 הדברים. יש להתחשב גם במצב הרגשי בו היו הנתבעים מצויים לאור המצב הביטחוני ששרר
16 באותה עת והאירוע בו נהרגו 13 חיילים. בנוסף, יש להתחשב במועד הפרסום ומשכו. כפי
17 שהתברר, אין המדובר בפרסום שהחל בתחילת חודש מאי כטענת התובע בכתב התביעה.
18 מועד זה אינו מתיישב גם עם טענת התובע עצמו כי היה מדובר באירוע החטיפה של שלושת
19 הנערים אשר אירע ביום 12.6.2014. גם מבצע צוק איתן החל רק ביום 8.7.2014. יש לציין כי
20 התגובות לפרסום בדף "רמלה שלנו" נכתבו בתאריכים 28.7.14-30.7.14 בסמוך לפרסום.
21
- 22 72. מהעדויות אף עולה כי הפרסום הוסר לאחר יום או יומיים. הנתבעת העידה בסעיף 26
23 לתצהירה כי "מחקתי את ההודעה מהפייסבוק, לאחר זמן קצר" ובחקירתה הנגדית הוסיפה
24 כי "לא הבאתי את הפרסום כי הפרסום ירד למחרת ולא היה לי מה להביא" לשאלת ב"כ
25 התובע אף השיבה כי היא זו שהסירה אותו (עמוד 63 לפרוטוקול שורה 32 עד עמוד 64
26 לפרוטוקול שורה 2). גם הגב' בובליל, שהעידה כי היא זו ששיתפה את הפרסום בקבוצת
27 "רמלה שלנו" נשאלה בחקירתה הנגדית מתי הורידה את הפוסט והשיבה: "לכל היותר 30
28 שעות מהפרסום" (עמוד 53 לפרוטוקול שורה 9).
29
- 30 73. לאחר ששקלתי את כל האמור, אני קובע כי התובע זכאי לפיצוי בסך של 35,000 ₪. בהתחשב
31 בכך שמי שיזם את הפרסום הייתה הנתבעת, הרי שלפתחה אחריות גדולה יותר ולפיכך אני
32 קובע כי הנתבעת תישא בתשלום 60% מהסכום והנתבע בשיעור של 40%.
33

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42415-11-14 אבו-סוחן נ' דידי ואח'

תיק חיצוני:

1 74. הנתבעים יישאו גם בהוצאות התובע. בהתחשב בסכום שקבעתי זכאי התובע לקבל מאת
2 הנתבעים את החלק היחסי של האגרה בהתאם לסכום זכייתו בתוספת הפרשי הצמדה וריבית
3 כדין מיום תשלומה של האגרה וכן בשכר טרחת עו"ד בסך של 7,000 ₪. ההוצאות יחולקו בין
4 הנתבעים באותו יחס.

5

6 75. הסכומים כולם ישולמו בתוך 30 יום.

7

8 **המזכירות תשלח פסק הדין לצדדים.**

9

10 ניתן היום, ט' סיוון תשע"ח, 23 מאי 2018, בהעדר הצדדים.

11

12 אילון דפדי, שופט, סגן הנשיא

13

14

15

16